

ARGINTUL – METALUL LUNII ÎN DIMENSIUNEA ARTISTICĂ ȘI CULTURALĂ: PERCEPȚIA FORMEI, CULORII ȘI MATERIALULUI PRIN SINESTEZIE

SILVER – THE MOON METAL IN THE ARTISTIC AND CULTURAL DIMENSION: PERCEPTION OF FORM, COLOR, AND MATERIAL THROUGH SYNESTHEZIA

NATALIA VAVILINA¹¹⁵

doctorandă, lector universitar,
Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice

<https://orcid.org/0000-0002-7251-1008>

CZU 739.2.023.1-032.42

DOI <https://doi.org/10.55383/iadc2025.89>

Argintul este un metal cu o estetică unică, care a fascinat artiștii și meșterii de-a lungul istoriei. Spre deosebire de aur, a cărui strălucire este intensă și caldă, strălucirea argintului este rece, subtilă și în continuă schimbare – asemănătoare cu lumina lunii care se reflectă pe suprafața apă. În arta bijuteriilor argintul a fost întotdeauna perceput nu doar vizual, ci și tactil. Suprafețele sale lucioase, texturile oxidate sau finisajele mate creează o experiență multisenzorială, care influențează modul în care o bijuterie este simțită și interpretată.

Această lucrare explorează rolul argintului în arta bijuteriilor, punând accent pe relația dintre formă, culoare și material prin prisma sinesteziei. Sinestezia este un fenomen perceptiv în care stimulii dintr-un domeniu senzorial declanșează senzații într-un alt domeniu. În acest context, textura argintului poate fi experimentată ca o vibrație vizuală, o armonie cromatică sau chiar un ritm tactil, influențând percepția emoțională și artistică a unui obiect de bijuterie. Această interacțiune dintre vedere și atingere face ca argintul să fie mai mult decât un simplu material – devine o experiență senzorială.

Cuvinte-cheie: argint, artă bijutieră, bijuterii de autor, sinestezie, culoare, formă, textură, design, sustenabilitate, percepție multisenzorială

Silver is a metal with a unique aesthetics that has fascinated artists and craftsmen throughout history. Unlike gold, whose brilliance is intense and warm, silver's glow is cool, subtle, and constantly shifting –akin to the moonlight reflecting on water. In the art of jewelry, silver has always been perceived not only visually but also tactilely. Its polished surfaces, oxidized textures, or matte finishes create a multisensory experience that influences how a piece of jewelry is felt and interpreted.

This paper explores the role of silver in the art of jewelry, emphasizing the relationship between form, color, and material through the prism of synesthesia. Synesthesia is a perceptual phenomenon in which stimuli from a sensory domain trigger sensations in another. In this context, silver's texture can be experienced as a visual vibration, a chromatic harmony, or even a tactile rhythm, shaping the emotional and artistic perception of a jewelry object. This interaction between sight and touch makes silver more than just a simple material –it becomes a sensory experience.

Keywords: silver, art of jewelry, author jewelry, synesthesia, color, form, texture, design, sustainability, multisensory perception

¹¹⁵ E-mail: designervavilina@gmail.com.

Introducere

Astăzi vom vorbi despre argint – și doar despre el. Așa cum spunea Omar Khayyam¹¹⁶:

„Chiar de-nțeleptul nu e zgârcit și nu adună averi, fără argint nici înțeleptului nu-i merge prea bine pe pământ. Sub gard, viorea se vestește de sărăcie, pe când trandafirul bogat e roșu și darnic” [1].

Ce este argintul cu adevărat? De ce este acest metal atât de popular? Unde este folosit și în ce mod? Ce emoții poate genera și de ce?

„Argintul este acel metal care, asemenea aurului, este cunoscut de oameni încă din perioada preistorică. Pe când Egiptul de Sus și cel de Jos se uneau într-un stat unitar, iar dinastia faraonilor își schimba rând pe rând conducătorii, argintul era o raritate deosebită și era mai valoros decât aurul” [2]. Încă din cele mai vechi timpuri argintul era considerat o reflectare a puterii mistice a Lunii. Strălucirea sa rece și tremurătoare este asociată cu intuiția, feminitatea și emoțiile subtile. În culturile diverselor popoare acest metal simboliza puritatea, înțelepciunea și liniștea sufletească, integrându-se activ în mituri și legende din diferite epoci și civilizații.

Designerii contemporani, inclusiv autoarea acestui articol, folosesc argintul nu doar pentru calitățile sale estetice, ci și pentru a crea o experiență senzorială profundă, explorând interacțiunea dintre percepția vizuală și cea tactilă – fenomen cunoscut sub numele de sinestezie.

Scopul acestui articol este de a analiza argintul ca material artistic și sinestezic în contextul designului contemporan de bijuterii de autor.

În esență, argintul este un metal

„Argintul (Ag, din latină argentum) este un element chimic din grupa a 11-a (sau, după clasificarea veche, grupa secundară I), perioada a 5-a a tabelului periodic al elementelor creat de D. Mendeleev, cu numărul atomic 47” [3]. Argintul a fost descoperit de un om simplu, în formă de pepită naturală. „Primele mostre de argint, potrivit arheologilor, datează din perioada 5000-3400 î.Hr. Se presupune că a fost adus din Siria, considerată unul dintre primele locuri de extracție a acestui metal nobile” [2]. În secolul al XV-lea a fost descoperită chiar o pepită de argint cu greutatea de douăzeci de tone. Țările cu cele mai mari rezerve de argint sunt: Peru, Australia, Chile și Mexic. În prezent, Mexicul deține poziția de lider în extracția acestui metal, cu o producție anuală de aproximativ 3.000 de tone de argint (*Imaginea 1, 2*).

¹¹⁶ Omar Khayyam - cunoscut în întreaga lume ca un poet remarcabil, autor al unui ciclu de rubai filosofice; considerat poet național în Iran, Tadjikistan și Afganistan. (https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D0%BC%D0%B0%D1%80_%D0%A5%D0%B0%D0%B9%D1%8F%D0%BC).

Imaginea 1. Argint brut



Sursa: <https://sunlight.net/wiki/kak-i-gde-dobyvayut-serebro-osobennosti-dobychi.html>

Imaginea 2. Pepită de argint



Sursa: <https://coins.lave.ru/forum/pic/3871842.jpg>

Proprietățile argintului

Să începem cu proprietățile fizice ale metalului. „Argintul este un metal de culoare albă, moale, cu o ductilitate ridicată și cea mai bună conductivitate termică și electrică dintre toate metalele. Se prelucrează ușor mecanic și se lustruiește excelent. Temperatura sa de topire este de 960,5 °C, temperatura de fierbere 1955 °C, iar densitatea este de 10,5 g/cm³. Argintul pur are o duritate și o rezistență relativ scăzute, motiv pentru care în producția bijuteriilor este folosit în aliaj cu alte metale” [4 p. 5].

Numeroase culturi i-au atribuit argintului proprietăți magice și vindecătoare, asociindu-l cu forțele de dincolo și cu capacitatea de a vindeca rănila atât fizice cât și spirituale. Încă din cele mai vechi timpuri, argintul era asociat cu divinități lunare, întruchipând misterul și intuiția. În culturile diverse, acestui metal i s-au atribuit proprietăți protectoare și purificatoare, simbolizând puritatea spirituală și inocența.

Argintul era folosit încă din epoca primitivă pentru confecționarea talismanelor și amuletelor cu rol de protecție (**Imaginea 3**). Era perceput ca un metal capabil să reflecte și să amplifice lumina interioară a omului.

Argintul are o semnificație aparte și în practica religioasă a ortodoxiei și catolicismului. Este folosit frecvent pentru realizarea crucilor, raclelor pentru icoane și a obiectelor liturgice, accentuând ideea de puritate spirituală și noblețe sacră (**Imaginea 4**). Se consideră că argintul întărește intențiile rugăciunii și favorizează purificarea sufletului credinciosului.

Imaginea 3. Amuletă *Bani*

Imaginea 4. Ustensile bisericești din argint



Sursa: <https://www.livemaster.ru/item/19110821-fen-shuj-i-ezoterika-amulet-dengi-belaya-magiya-islandii-sere>



Sursa: <https://sokolov.ru/jewelry-catalog>

Este cunoscut încă din Antichitate că argintul are proprietăți antiseptice și antibacteriene. În vechime și în Evul Mediu vasele și vesela din argint erau folosite pentru dezinfectarea apei și alimentelor. În medicina populară argintul era aplicat pentru vindecarea rănilor, tratarea infecțiilor și prevenirea bolilor. S-a demonstrat că acest metal întărește sistemul imunitar și favorizează regenerarea țesuturilor. Astăzi argintul este utilizat pe scară largă în medicină, datorită capacității sale de a distruge eficient bacteriile și virusurile.

Percepția formei, culorii și materialului prin sinestezie

„Sinestezia este un fenomen perceptiv în care stimularea unui organ senzorial (ca urmare a iradierii excitației din structurile nervoase ale unui sistem senzorial spre altul) provoacă, pe lângă senzațiile specifice, și senzații corespunzătoare altui organ de simț” [5]. Mai simplu spus, sinestezia este fenomenul prin care percepția unui simț declanșează spontan senzații dintr-un alt domeniu senzorial. În contextul artei bijuteriilor, argintul le permite designerilor să creeze povești senzoriale multidimensionale, unde calitățile vizuale sunt completate de percepții tactile și asocieri emoționale. Există diferite moduri de a transmite aceste senzații prin culoare și formă, metode folosite cu succes de designerii contemporani, de bijuterii.

Sinestezia se manifestă în mod deosebit în bijuteriile de autor. Aici, materialul nu doar conturează forma – el devine un declanșator emoțional. De exemplu, pandantivul din argint cu agat dungat creat de Shuki Binstok exprimă un ritm vizual și o textură a pietrei care trezește nu doar percepții vizuale, ci și auditive, amintind de o melodie materializată (*Imaginea 5*).

Bijuteriile de autor contemporane scot la iveală întregul potențial al argintului prin combinarea acestuia cu alte materiale – pietre, emailuri sau chiar textile. De pildă, colierul cu labradorit purpuriu de Nora Goldie, alcătuit din plăci de argint cu suprafață „ruptă” și „cusută”, creează o interacțiune dinamică între texturi și culori, implicând activ simțurile tactile și vizuale ale privitorului (*Imaginea 6*).

La fel de expresiv este și celălalt colier creat de ea cu închidere frontală, decorat cu labradorit și calcedonie, unde alternanța pietrelor în nuanțe diferite și textura argintului accentuează percepția ritmului și a complexității vizuale (*Imaginea 7*).

Imaginea 5. Shuki Binstok.
Pendant. Silver. Striped Agate



Sursa:

<https://uk.pinterest.com/pin/14074436>

Imaginea 6. Nora Goldie.
Convertible Collar Necklace /
Purple Labradorite & Silver



Sursa:

<https://www.metalheadjewelry.com/product-page/conversion-convertible-collar-necklace-purple-labradorite-sterling-silver>

Imaginea 7. Nora Goldie. Front-Clasping Labradorite, Chalcedony, & Silver Necklace



Sursa:

<https://www.metalheadjewelry.com/product-page/breakthrough-front-clasping-labradorite-chalcedony-silver-necklace>

Sinestezia muzicală este una dintre cele mai fascinante dimensiuni ale percepției bijuteriilor. Un exemplu este colierul-scut din argint și labradorit semnat de Nora Goldie, care vizual amintește de instrumente muzicale antice sau de o partitură sculptată în metal (*Imaginea 8*). Straturile multiple de texturi și asimetria formei creează o structură ritmică ce evocă sonorități pe care le poți simți sau auzi. Un tip special de sinestezie apare la granița dintre culoare și atingere. Brosa-colier „Summerday II” de Debra Carus, care combină chihlimbar baltic, perle și argint cu piele, ilustrează perfect modul în care o paletă cromatică poate trezi senzații tactile: căldura chihlimbarului, netezimea perlei și catifelarea pielii sunt reunite într-o experiență senzorială vizual-tactilă (*Imaginea 9*).

Imaginea 8. Nora Goldie. Made Whole /
Labradorite & Sterling Silver Shield Necklace

Imaginea 9. Debra Carus.
Brooch-necklace made of silver 930, leather, Baltic
amber and pearl farms.



Sursa: <https://www.metalheadjewelry.com/product-page/made-whole-labradorite-sterling-silver-shield-necklace>



Sursa: <https://www.pinterest.com/pin/414120128251776848/>

Concluzii

Proprietățile unice ale argintului ca metal, în special, capacitatea sa de a fi reciclat la infinit fără a-și pierde calitatea, îl transformă într-un material ideal pentru designul de bijuterii. Designerii contemporani, conștienți de responsabilitatea față de mediu, apelează tot mai des la utilizarea argintului reciclat, făcând din acesta nu doar un material estetic atrăgător, ci și o alegere etic asumată. Argintul continuă să fie unul dintre cele mai expresive materiale din arta bijuteriilor.

„Bijuteriile au o percepție asociativă psihologică... Senzațiile psihologice sunt generate de culoare și textura materialului, conferindu-i simbolism și asociații afective” [6 p. 9].

Fiind materialul din care sunt create aceste bijuterii, argintul, prin fenomenul sinesteziei, încetează să fie doar un metal: devine un mediu de comunicare între formă și percepție, între culoare și emoție, între sunet și atingere.

Bijuteriile de autor contemporane transformă argintul într-un limbaj unic al artei senzoriale, un limbaj care unește trecutul și viitorul, tradiția și inovația, cultura și individualitatea.

Perspectivile cercetării argintului ca material sinestezic deschid noi posibilități nu doar pentru designeri și artizani, ci și pentru domeniile culturii, psihologiei și chiar neuroștiinței, subliniind actualitatea eternă și potențialul artistic inepuizabil al acestui metal nobil.

Cercetările viitoare se pot concentra pe aplicarea practică a sinesteziei în proiectarea colecțiilor de bijuterii care vizează percepția emoțională și dialogul multisenzorial cu publicul.

Referințe bibliografice

1. Цитаты о серебро. Online. Disponibil: <https://ru.citaty.net/temy/serebro/> [accesat 2025-04-07].

2. Как и где добывают серебро: особенности добычи. В: *Sunlight: Ювелирная энциклопедия*. Online. Disponibil: <https://sunlight.net/wiki/kak-i-gde-dobyvayut-srebro-osobennosti-dobychi.html>[accesat 2025-04-07].
3. Серебро. Online. [2025-07-16]. В: *Википедия*. Свободная энциклопедия. Disponibil: <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B1%D1%80%D0%BE> [accesat 2025-04-07].
4. TELESOV, М. и А. VETROV. *Изготовление и ремонт ювелирных изделий*. Москва: Легпромбытиздат, 1986.
5. Синестезия. Online. [2025-07-19]. В: *Википедия*. Свободная энциклопедия. Disponibil: <https://ru.wikipedia.org/wiki/Синестезия> [accesat 2025-04-07].
6. ЛУГОВОЙ, В.П. *Конструирование и дизайн ювелирных изделий*. Учебное пособие. Минск: Высшая школа, 2017. ISBN 978-985-06-2784-1.